

## YURT DIŞINDAKİ İŐİLERİMİZİN SEÇME HAKLARI

Asis. Dr. Tunçer KARAMUSTAFAOĞLU

Yurttaşların siyasal yönetime katılmalarını sağlayan hukukî ve siyasî araçlardan bir tanesi de, seçimdir. Her demokratik siyasî iktidar, meŐruiyetini seçmen topluluğunun istem ve onamından almaktadır. Yönetenlerle yönetilenler arasındaki hukukî ve siyasî ilişkilerin ilk meŐru basamağını, bu özgür, eŐit ve dürüst seçimler meydana getirmektedir. Gerçi, seçim uygulaması demokratik bir düzenin varlığı için tek ve yeterli bir ilke olmamakla birlikte, seçim süreci, yine de bu düzenin kaçınılmaz hukukî isterlerinden biri sayılmaktadır. Hattâ kimi yazarlar, çok söz götürür bir görüşle demokrasiyi özgür seçimlerin varlığıyla tanımlamıŐlardır. Demokrasinin dayanması gereken temel ilkeler açısından böyle bir tanımın eksikliğini kabul etsek bile, gerek liberal ve gerek otoriter rejimlerde seçim olgusunun varlığını inkâr edemeyiz. Seçimlere katılma olgusu, hem seçmen yurttaşların kamu yönetim ve işlerine karşı gösterdikleri ilginin derecesini, hem de yönetici iktidarın temelinde bulunması gereken onama (muvafakat) unsurunun oranını değerlendirmek bakımından yararlı bir ölçü olmaktadır. Ama, birçok ÷lkelere seçme yeterliğine sahip olup da, oy verme günü sandık başına bilerek, isteyerek gitmeyen veya isteyip de gidemeyen seçmenler bulunmaktadır. Burada, seçme yeterliğini haiz olup da, sandık başına bilerek, isteyerek gitmeyen ve seçim hukukunda genellikle «Çekimsenler» diye anılan seçmenler üzerinde durmayacağız. Çünkü, bu gruptaki çekimsen seçmenleri sandık başına (hastalık ve benzeri elveriŐsizlikler dışında) gitmekten alıkoyan etkenler, değişik bir nitelik taşımaktadır. Nitekim, seçim ve siyaset sosyolojisi gibi sosyal bilim alanlarında yapılan anket ve araŐtırmalardan, bu kategoriye giren seçmenleri çekimsen davranmaya sevk eden etkenlerin farklı oldukları anlaŐılmaktadır (1). Buna karşılık, yine çe-

---

(1) Eski bir ankette bazı seçmenleri çekimsen davranmaya iten etkenler şöyle sıralanmıŐtır: 1) Kadın oylarına karşı inançsızlık; 2) Kocanın muhalefeti; 3) Tek oyun önemsiz olduğuna dair bir inanç; 4) Politikadan hoşlanmamak; 5) Bağlı olduğu ya da tuttuğu partiden hoşnut

kimserler (bunlara irade dışı çekimserler demek daha doğru olur) diye anılan bir küme seçmen daha vardır ki, bunlar sağlık durumları, psikolojiler ve siyasî anlayışları bakımından seçme ameliyesini yerine getirmeye hazır oldukları halde, birtakım hukukî ve idarî engeller yüzünden, oy verememek durumunda kalmaktadırlar (2). Halen yurt dışında çalışmakta olan işçilerimizin büyük çoğunluğu, bazı hukukî ve idarî kolaylıkların kendilerine tanınmamış olması sebebiyle, anayasal haklarından (Ay. M. 55) istifade edememektedirler. Oysa, yurt dışında azımsanamayacak sayıda Türk işçisi bulunmaktadır. Devlet İstatistik Enstitüsünün yayınladığı resmî sayılara göre, yabancı ülkelerde 164,971 Türk işçisi çalışmaktadır. İşçilerimiz daha çok Batı Almanya (140,616); Belçika (13,305); Hollanda (5,620); Avusturya (4,759) gibi Avrupa ülkelerinde toplanmışlardır. Batı Almanya'daki Türk işçilerine uygulanan ilginç ve pek yararlı gözüken bir ankette, oradaki işçilerimizin yaş dağılımında 23 yaş ile 32 yaş arasında belirli bir yığılma görülmektedir : (3).

Yaş Grubu	Oran
23 - 27	% 36
28 - 32	% 31.6

Bu anketteki sayı ve bilgilerden de anlaşılıyor ki, Batı Almanya'daki işçilerimizin büyük çoğunluğu seçmenlik yaşını (21 yaş) doldurmuştur. Bu bakımdan işçilerimizin her biri, eğer başkaca yetersizlikleri yoksa, hukuken oy verme yetkisini haiz kimselerdir. Ne var ki, bu seçmenler yurt dışında oldukları ve seçim bölgelerinden uzak düştükleri için, seçimlerde çok kez oy kullanmak imkânını bulamamaktadırlar. Çünkü, 1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hü-

- 
- olmamak; 6) Oy sandıklarının dürüstlüğüne güvenmemek; 7) Her türlü siyasî faaliyete karşı güvensizlik beslemek; 8) Genel umursamazlık; 9) Belirli bir seçimi umursamamak; 10) Bilgisizlik veya seçimlere karşı bir ürkeklik; 11) Parti elemanlarının başarısızlığı. Bkz. Charles E. MERRIAM-Harold F. GOSNELL, Non-Voting, Causes and Methods of Control, Chicago, 1924, s. 10. Türkiye'de oy verme isteksizliğini yaratan ortak nedenler hakkında çok ilginç gördüğümüz şu öncü esere bkz : Nermin ABADAN, Anayasa Hukuku ve Siyasî Bilimler Açısından 1965 Seçimlerinin Tahlili, Ankara, 1966, s. 364 ve son.
- (2) Hukukî ve idarî engeller : 1) Kanunî ikametgâhın yetersizliği, 2) İş ya da ücret kaybetmek korkusu; 3) Oy verme yerlerinin tıkanıklığı; 4) Oy verme hücrelerinin yerlerini kötü tesbit etmek; 5) Yaşını açığa vurmaktan çekinmek. Bkz. MERRIAM-GOSNELL, Op. Cit., s. 10.
- (3) Nermin ABADAN, Batı Almanya'daki Türk İşçileri ve Sorunları, Ankara, 1964, s. 59,61.

kümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanunda, her seçmenin oyunu kendisinin kullanacağı hükme bağlanmıştır (M. 2). Demek ki bizde, her seçmen şahsen sandık bölgesine gidecek ve orada seçme hakkını kullanabilecektir. Böylece, seçme hakkı sıkı sıkıya seçmenin kişiliğine bağlanmış olmaktadır. Söz konusu yasanın bir hükmüne göre, «körler, felçliler veya bu gibi bedenî sakatlıkları bulunan seçmenler (M. 93/2)» de, ancak sandık başında oy kullanabilecekler ve yine orada kendilerine yardım olunabilecektir. Yasanın bu açıklığı karşısında, akli başı yerinde fakat sandığa gidemeyecek derecede hasta ya da yatalak olan seçmenler, oy verme yerine şahsen gitmedikçe seçme haklarını kullanamayacaklardır. Daha önemlisi, Temel Seçim Yasasında yurt dışındaki yurttaşlarımıza seçme haklarını uzaktan kullanmalarına imkân sağlayacak her hangi bir usule de yer verilmemiştir. Adı geçen yasada yurt dışındaki yurttaşlarımıza yalnız seçmen kütüklerine yazılma yönünden bir kolaylık sağlanmıştır. Yasaya göre «yabancı memleketlerde bulunan vatandaşlar, istekleri üzerine, tâyin ettikleri seçim bölgesi veya bildirdikleri son ikametgâhları kütüğüne yazılırlar.» (M. 29/3) Görülüyor ki, seçim yasalarımız böyle durumlarda seçmenlerin gıyaben oy (in absentia) kullanmalarını kolaylaştıracak, gıyabî oy verme usulünü benimsememiştir. Seçimlerin Temel Hükümlerine dair 298 sayılı kanunun Temsilciler Meclisinde görüşülmesi sırasında da, böyle bir usul üzerinde her hangi bir görüşme olmamıştır (4). Belki de, yasa koyucu seçimlerin dürüstlük ve gü-

- 
- (4) Bu konuda (m. 29) Temsilciler Meclisinde sadece ülkemizdeki mevsimlik işçi göçlerinden söz edilmiş ve bu göçler seçim zamanına rastladığı takdirde, seçmen niteliğini haiz bulunan bu yurttaşların oy kullanma imkânlarının nasıl garanti altına alınmış olduğu Seçim Komisyonundan sorulmuştur. Komisyon sözcüsü bu soruyu şöyle cevaplandırmıştır: «... 29 maddedeki geçici görevler sebebiyle seçmen kütüğüne kaydedilme mevzuunda 3 aylık ikamet müddetinin aranmasının bilhassa zaruret olduğu hususunda komisyonumuz bir karara varmış ve bu madde metninde yer almıştır... Bir kütlelin seçmen hakkı yanında seçimlere tesir edebilecek seyyar seçmen kütesine yol açmak için bu hüküm konmuştur.» Bundan başka, Zonguldak'ta 30-40 bin civarında münavebe ile çalışmakta ve bir yerden diğer bir yere nakloğunmakta olan işçilerin nasıl bir tatbikat icra etmek suretiyle reylerini kullanma imkânları sağlanacağı sorulmuştur. Komisyon sözcüsü bu soruya da şöyle bir karşılık vermiştir: «... Bu falan vilâyetteki işçi meselesi değildir. Geçici olmayarak herhangi bir yerde hizmet etmiş olanlardan müddet meselesi aranmaksızın o yerin kütüğüne kaydedilmeleri; geçici veya nöbetleşe olarak bir mahalde iş kabul etmiş ise asil ikametgâhı neresi ise oranın kütüğüne kaydedilmeleri esasını kabul ettik.

venliğini sarsacağı endişesiyle, istisnaî de olsa, oyun şahsiliği ilkesinden ayrılmayı sakıncalı görmüştür. Yahutta yasa koyucu o günlerde, bu usulden yararlanabilecek seçmen sayısının seçim oran ve sonuçlarını etkileyemeyecek derecede az olması ihtimalini düşünmüştür. Ama, bugün yurt dışında sayıları 160,000 aşan seçmen yurttaşlarımızın seçme haklarını kullanabilmeleri için bir çözüm yolu aranamaz mı?

Her seçmeni, seçmenlik sıfat ve eylemine yaraşır, elverişli ve imkân dolu bir ortama ulaştırmak gerekir. Kişilerin kamusal hakları önünde beliren engelleri gücü oranında ortadan kaldırmaya çalışmak, sosyal hukuk devleti için bir ödevdir. Seçim hukuku alanında birtakım sebep ve engellerden ötürü oy verme merkezlerine şahsen gidemeyecek olan seçmenler için, bazı idarî ve hukukî kolaylıklar bulunmuş ve denenmiştir. Örneğin, İngiltere, Amerika, Federal Almanya, Danimarka, İsveç, Rodezya, Nysaland ve Kenya gibi ülkelerde, oy verme günü sandık bölgelerinde belirli sebep ve engellerden dolayı bulunamayan (absent) seçmenlerin giyaben (in absentia) oy kullanmaları mümkün kılınmıştır. Giyabî oy usulünün amacı, demokratik düzenin gereklerine uyarak, mümkün meretebe çok sayıda yurttaşın seçimlere katılmasını ve seçme hakkını yitirmemesini sağlamaktır. Gerçekte, giyabî oy usulü bir kısım seçmene üstünlük ya da ayrıcalık tanımak amacıyla değil, seçmenin imkânsızlığını gidermek amacıyla kabul edilmiştir. Giyabî oy usu-

---

Böyle olmadığı takdirde düşünülebilecek haller şu suretle tecelli eder. Seçimi kazanmayı arzu eden bir iktidar falan ilde veya ilçede münavebe ile çalışan işçilerin oy verme gününe yakın mühim bir miktarını oradan alıp, arzu ettiği yere göndermesi, oraya mühim miktarda bir başka işçi kütlesini yığmak ihtimali mevcuttur. Bunlardan ikamet müddeti aranmaksızın kütüğe kaydetmek hakkını kabul ettiğimiz zaman bu kötü tatbikçiler elinde suiistimale sebep olabilecektir. Onun için kötülüğe müsait kapıları kapamak zorundayız. Asıl ikametgâhına kaydedilir ve orada reyini kullanır.» Bkz. T. C. Temsilciler Meclisi Tutanak Dergisi, B : 27, O : 3, 22/3/1961, s. 49-50. Kenya'da yılın belirli aylarında geçici olarak asıl ikametgâhlarını (kabile alanlarını) terkederek, başka şehir ve kasabalarda çalışan göçmen işçiler mevcuttur. 1956 yılında Afrika'lı seçmenlerin kütüklere yazılmalarına başlandığı sırada, geçici olarak asıl ikametgâhlarının dışında yaşayan Afrika'lı seçmenlere, kendi seçim bölgelerinin kütüğüne yazılma imkânı tanınmıştır. Kendi oy verme yerlerinden uzakta bulunan seçmenlerin, seçim gününde, geçici ikametgâhlarına en yakın olan bir sandıkta, asıl ikametgâhlarındaki adaylara oy vermelerine müsaade edilmiş ve bu şekilde verilen oylar sayım için asıl ikametgâhları seçim bölgesine gönderilmiştir. Bkz. T. E. SMITH, Elections in Developing Countries, London, 1960, s. 236.

lünde herşeyden önce kimlerin hangi koşullar altında gıyabî seçmen olarak işleme tâbi tutulacağıının tâyin ve tesbiti gerekmektedir. Bu usulü uygulayan ülkelerde, genellikle aşağıdaki sebeplerden biri dolayısıyla oy verme alanına şahsen gitmeye muktedir bulunmayanlar, gıyabî seçmen işlemini görürler : (1) İşlerinin, hizmetlerinin ve mesleklerinin genel niteliği icabı seçim günü, seçim çevresinden uzakta bulunanlar (uzun yol kamyon şoförleri, denizciler, uzak yerlerde görevli silâhlı kuvvetler mensupları, dışişlerinde görevliler); (2). Körler, hastalar, yataklar, yaşlılar; (3). Oy verme gününde deniz ya da hava yoluyla yolculuk yapmak zorunda olanlar; (4). Oy verme gününde seçim görevlileri tarafından gerek güvenlik ve gerekse seçimle ilgili bir başka iş için istihdam olunanlar; (5). Oy verme merkezlerinden çok uzak yerlerde oturanlar veya bu merkezlere hava ya da deniz yolculuğu yapmadan gidemeyecek olanlar (5). Aşağı yukarı, bu durumda olan kimseler, Amerika ve İngiltere, v. b. gibi ülkelerde gıyabî seçmen işlemine tâbi tutulurlar. Amerika'nın 41 federe devletinde bu usul uygulanmaktadır. Seçmenlerin gıyaben oylarını kullanabilmeleri için başlıca iki yol vardır : (1) Posta ile oy verme; (2) Vekil aracılığıyla oy verme.

(1) Posta yoluyla oy verme, genellikle bu yüzyıl içinde benimsenmiş olup, oy vekâletinden daha yaygın ve sakıncası az bir usuldür. Bazı ülkelerde posta oylarının kapsamı geniş tutulmuştur. Örneğin Avustralya, Danimarka, Federal Almanya, İsveç ve Amerika Birleşik Devletlerinde posta yoluyla oy verme sınırlandırılmamıştır. Bu ülkelerde, seçmen bir yurttaşın seçim bölgesinde bulunmaması, onun oyunu postayla kullanması için yeterli bir neden sayılmıştır. Buna karşılık diğer bazı ülkelerde postayla oy verme, belirli koşullara bağlı tutulmuştur. Ancak belirli durumdaki kişiler bu şekilde oy verebilirler. Hindistan ve Yugoslavya'da silâhlı kuvvetler personeli ile dışişleri görevleri; İrlanda ve Fransa'da silâhlı kuvvetler personeli; Norveç'de dışişleri görevlileri; İngiltere'de ve bir dereceye kadar Fransa'da hastalar, sakatlar ve yaşlılar, bu usulden yararlanabilirler (6). Sovyet Rusya'da ise daha başka bir kolaylık izlenmektedir : Seçim günü bir iş sebebiyle seçim bölgesinden ayrılmış bulunanlar ya da o bölgeden başka bir yere taşınmış olanlar, seçmen olduklarını doğrulayan belgelerini (seçmen kartlarını) göstermek suretiyle seçimlere katılabilirler. Ayrıca, seçim gü-

(5) T. E. SMITH, Op. Cit., s. 231-232; W. J. M. MACKENZIE, Free Elections, London, 1964, s. 132.

(6) Inter-Parliamentary Union, Parliaments, London, 1962, s. 28.

nü fizikî engeller yüzünden sandık başına gidemeyecek durumda olan seçmenlerden, görevliler seçim sandığını dolaştırmak suretiyle oyları toplarlar (7).

İngiltere'de seçim gününde, seçim çevresinde bulunamayacak olanlar gıyabî seçmen işlemine tâbi tutulmak üzere, seçim tarihinden 9 iş günü önce seçim görevlisine başvurarak, bu görevliye yurt içinde oy puslasını gönderebileceği bir adres bırakırlar. Seçim görevlisi elindeki listede ad ve adresleri yazılı seçmenlere oy puslalarını postayla gönderir. Bu oy puslaları, sandık başında kullanılan oy puslalarının aynıdır. Seçim görevlisi, seçmene postayla göndereceği oy puslasına bir doğruluk belgesiyle, bu evrakın içine konulacağı bir de zarf ilâve eder. Postayla gelen oy zarflarını alan seçim görevlisi, bunları posta oyları için ayrılmış bir sandığı atar. Bu sandık adayların temsilcilerinin önünde açılır. Posta oyları, sandık başında kullanılan öteki oylarla hemen karıştırılmaz. Önce, posta zarflarındaki doğruluk belgeleri ile verilen oylar kontrol edilir. Ancak bu işlem bittikten sonra, posta oyları öteki oylara katılır ve oy sayımına başlanır (8).

Amerika'da ise, gıyabî oy kullanmak yeteneğini haiz bulunanlar bir dilekçeyle ya şahsen ya da postayla il veya ilçe seçim kurulu başkanlıklarına başvururlar. (Amerika'da her federe devletin ayrı bir seçim yasası bulunduğundan, başvurma süreleri devletten devlete değişmektedir. Kuzey Karolina seçim yasasında başvurma süresi oy verme gününden en çok 30 ve en az 2 gün öncedir) (9). Genellikle oy talepnameleri kanunun öngördüğü resmî şekle uygun olarak hazırlanmıştır. Talepnamede ilgili seçmenin hangi seçim çevresinde kütüğe kayıtlı bulunduğu; o yerde ne zamandan beri oturduğu; hangi sebep ya da engelden ötürü bu şekilde oy kullanmak durumunda kaldığı; oy puslası isteği ve puslanın gönderileceği adres belirtilir. Nihayet, ilgili seçmen bütün bu açıklamalarının doğru olduğuna dair yemin eder ve talepnamenin altına imzasını atar. Eğer seçmen hastalık ya da sakatlık sebebiyle gıyabî oy isteminde bulunuyorsa, o takdirde talepnamesine bir doktor veya hastahane raporunu da ilâştirmesi gerekir. Ama, Amerika'nın bazı devletlerin-

(7) Robert RIENOW, Introduction To Government, New York, 1960, s.

(8) MACKENZIE Op. Cit., s. 132, 133.

(9) Constance E. SMITH, Voting and Election Laws, New York, 1960, s. 53 ve son; Bertram M. BERNARD, Election Laws, New York, 1950, s. 54 ve son.

de böyle resmî bir Őekil aranmaz. Seçmen bu yoldaki müracaatını mektup, telgraf hattâ telefonla da yapabilir (10).

(2) Gıyabî oy vermenin bir ikinci Őekli de, vekil aracılığıyla oy kullanmaktır. Bu usulde seçmen, oyunu postayla Şahsen kullanacağı yerde, seçim günü kendisi adına oy verecek bir kimseyi vekil tâyin eder. Oy özgürlüğü ve gizliliği bakımından bir hayli sakıncalı sayılan bu usulü uygulayan ülkelerde, örneğin Avusturya, Fransa, İngiltere, Japonya, Laos, Luxembourg, Monako, İsveç, İsviçre ve Yugoslavya'da bu Şekilde oy verecek seçmenlerin sayıları ve vekilleri sınırlı tutulmuştur. Ama, hepsinde bu çeşit seçmen listelerinin başında sakatlar, hastalar ve körler yer almaktadır. Bunların dışında Japonya, Monako ve Yugoslavya'da okuma yazma bilmeyenler; İngiltere'de silâhlı kuvvetler mensupları; Fransa'da oy verme yerlerinden uzakta hizmet gören kara ve deniz kuvvetleri mensupları, vekâlet yoluyla oylarını kullanabilirler (11). İngiliz yasalarındaki kurallara göre, vekiller ancak seçmenlik yaşını doldurmuş (20 yaş) ve kısıtlı olmayan İngiliz uyruğu kimseler arasından tâyin edilirler. Bir vekil aynı seçimde ikiden çok seçmen adına oy veremez (12).

Ana çizgileriyle açıklamaya çalıştığımız posta veya vekil aracılığıyla oy vermenin basit ve kolay usuller olduğu ileri sürülemez. Yasa koyucunun böyle bir usulü kabul ederken çok dikkatli ve titiz davranması gerekir. Çünkü karışık, gevşek ve boşluklarla dolu bir usulün, önce seçimlerin güvenliğini zedelemesi, sonra seçmene pratik faydası olmamak ihtimali vardır. Ama, ciddi ve özenerek çalışıldığı takdirde, bu gibi sakıncalardan uzak bir çözüm yolu bulmak mümkün olabilir. Bizi bu konuda daha çok yurt dışındaki işçi seçmenlerimizin durumları ilgilendirmektedir. Yukardaki bilgilerin ışığı altında bu seçmenlerimiz için birtakım usuller düşünülebilir:

(a) Seçimlerden belirli bir süre önce, Dışişleri, Adalet, İçişleri ve Ulaştırma Bakanlıklarımızın karşılıklı işbirliği ile elçilik ve konsolosluklarımızda bir yargıcın başkanlığı altında Seçim Büroları kurulabilir.

(b) Bu Bürolara, elçilik ve konsolosluk personelinin yanısıra seçim işlerinden anlayan yeter sayıda eleman gönderilebilir.

(c) Seçim Bürolarında seçmenler için kütükler açılır. Oralardaki işçi örgütlerinden de yararlanmak suretiyle, oylarını yurt dı-

(10) BERNARD, Op. Cit., s. 57.

(11) Parliaments, s. 28.

şında bu bürolarda kullanmak isteyen seçmenlere belirli ve elverişli süreler içinde bu kütüklere yazılmaları duyurulur.

(d) Kütüğe yazılma ya şahsen büroya gelerek ya da büro adresine postayla gönderilecek bir dilekçeyle olabilir. Her iki müracaat şeklinde de, seçmenin kimliğini gösterir bir belgeyi (nüfus hüviyet cüzdanını veya pasaportunu) ilgililere açıklaması veya dilekçesine bunların suretlerini ilâştirmesi gereklidir.

(e) Seçmenin hem yurt dışında, hem de yurt içinde iki kez oy kullanmasına engel olabilmek için, kütüğe yazılma süresinin bitiminde, yurt dışındaki Seçim Büroları bu kütüklerin birer suretini Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığına gecikmeksizin bildirirler. Adı geçen başkanlık da, en kısa zamanda seçmenlerin ad ve kimliklerini, yurt içindeki seçim bölgelerini veya son ikametgâhlarını gösteren bu listeleri, ait oldukları il ve ilçe seçim kurullarına gönderir. İl ve ilçe seçim kurulları da kendi kütüklerine kayıtlı bulunan bu seçmenlerin adlarını çizer ya da bunların yanına özel bir işâret koyarlar.

(f) Yurt dışındaki oy verme gününü, yurt içindeki oy verme gününden birkaç gün önceye almak doğru olabilir. Çünkü, böylece yurt dışındaki oy sandıklarının ve seçim evrakının vaktinde Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığına teslimi sağlanmış olur. Hattâ, oyların sayım ve dökümünün yurt dışındaki bürolarda da yapılması mümkün olabilir. Bu takdirde, sonuçlar en çabuk araçlarla Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığına ulaştırılmak gerekir.

(ğ) Seçim Büroları, oy sandıklarını seçmen yoğunluğunun çok olduğu şehir ya da kasabalara yerleştirebilirler. Bu konuda ve diğer teknik seçim işlerinde 298 sayılı yasanın ilgili hükümleri uygulanabilir. Böyle bir usulü, ilkin çok sayıda işçimizin bulunduğu Batı Almanya'da denemek yararlı olabilir. Bir fikir vermek için ortaya attığımız bu usul, ilgililer tarafından benimsenir ve daha ayrıntılı ve teminathî şekilde işlenecek olursa, yurt dışındaki işçilerimizin, hiç değilse bir kısmı, seçme haklarından yoksun kalmazlar.